

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2014-02-11
KN 2014/153
Skr 2013/14:

Regeringens skrivelse 2013/14: Biståndspolitiska plattform

Konstnärsnämndens övergripande uppgift är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap. Detta görs till stor del genom att besluta om och fördela statliga stipendier och bidrag till enskilda konstnärer inom konstområdena bild, form, musik, teater, dans och film. En stor del av detta stöd gäller ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Myndighetens yttrande utgår därför utifrån detta perspektiv och väljer således att främst ge synpunkter på *Delmål 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck*, det vill säga det delmål som till viss del omnämner kultur.

Inledning

Konstnärsnämnden har arbetat med att stödja och utveckla konstnärers internationella kontakter sedan 1980-talet. Konstnärer betyder här alla utövande inom alla konstområden. Målsättningen med internationellt utbyte är utöver konstnärlig fördjupning, förbättra arbets- och inkomstmöjligheterna för enskilda konstnärer också att understöda nätverksuppbyggande och samarbeten utanför landets gränser. Intresset för internationellt kulturutbyte, samarbete, och resor fortsätter att öka och står för hela 43 % av nämndens behandlade ansökningar under 2013.

Konstnärsnämnden har för 2014 fått i regeringsuppdrag att i internationella sammanhang främja kulturens roll för yttrandefrihet och demokratisering. Konstnärsnämnden ska inom ramen för myndighetens uppdrag verka för synergier mellan kulturpolitiska och biståndspolitiska insatser, under rubriken *"Kulturens roll för yttrandefrihet och demokratisering"*.

Konstnärsnämnden tog under 2013 initiativet till att föra en myndighetsdialog med SIDA och har haft två möten för att utveckla ett internationellt och interkulturellt utbyte med målsättning att främja kulturens roll för yttrandefrihet och demokratisering.

Målet är att utveckla och stärka kontakter mellan konstnärer i Sverige och deras kollegor i länder där Sverige bedriver utvecklingssamarbete. Samtalen har också berört möjligheten att stödja konstnärers organisering i samarbetsländer.

Konstnärsnämnden har för 2013 beviljat medel till drygt hundra internationella kulturutbyten inom olika konstområden för resor till eller utbyte med konstnärer i länder där SIDA har uppdrag eller stödjer projekt. Många av de konstnärer som beviljats stöd för kulturellt utbyte är kvinnor som i sina projekt ofta fokuserar på mötet med andra kvinnor och deras villkor i andra länder.

Särskilda synpunkter

När det gäller *Delmål 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck* önskar

Konstnärsnämnden en starkare skrivning om kopplingen mellan kulturens roll i ett demokratiskt samhälle. Det vore därav önskvärt om ”Kultur” kan inkluderas i titeln till avsnitt 5.1.5.

Under avsnitt 5.1.3 beskrivs att Sveriges bistånd ska verka för att identifiera, främja och stärka förändringsaktörer och försvarare av mänskliga rättigheter. Där borde konstnärernas och kulturens roll i demokrati- och samhällsutveckling lyftas fram. Konstnärsnämnden vill i sammanhanget lyfta fram FN:s deklaration om mänskliga rättigheter där *artikel 22* och *artikel 27* erkänner den enskildes kulturella rättigheter och rätten att fritt delta i samhällets kulturella liv.

Avsnitt 5.1.5 beskriver till största del behovet av att stärka yttrandefriheten genom att verka för lagstiftning som främjar fria och oberoende media men också genom en politik som möjliggör, utöver media, en kulturell mångfald och rätt till kulturella uttryck. Det sistnämnda berör alltså på ett direkt vis Konstnärsnämndens verksamhet, då internationella kulturutbyten konstnärer emellan understödjer och utvecklar kulturella uttryck och kulturell mångfald. Det är viktigt att tolkning av texten i avsnittet inte leder in tankarna allt för begränsat på traditionell media utan att en öppenhet finns för kulturell mångfald och olika kulturella uttryck.

Generella synpunkter

Konstnärligt utbyte på individplanet spelar stor roll för att stödja konstnärer i s.k. utvecklingsländer och länder med odemokratiskt styre. Konstnärlig frihet, ett fritt kulturliv, yttrandefrihet, respekt för den individuella friheten och demokrati är starkt sammanlänkade. I de länder där vi sett en positiv omvandling till demokratisk styrning har konstnärer och kulturpersonligheter haft en framträdande roll.

Konstnärsnämnden vill också understryka vikten av att de resultatstrategier som ska byggas upp för att mäta biståndets effekter fokuserar långsiktighet och tillvaratar också så kallade omätbara eller ”mjuka” värden.

Avslutning

Konstnärsnämnden finner det slutligen olyckligt att remisstiden var så kort, allra helst när det för myndigheter också sammanfaller i tid med årsredovisningsarbete, vilket begränsar möjligheten till att ge ett genomarbetat yttrande. Konstnärsnämnden står gärna till förfogande för en fortsatt dialog vid den fortsatta beredningen av dokumentet ”*biståndspolitisk plattform*”, vilket nämndes på remissmötet den 6 februari.

Beslut i detta ärende har fattats av ordförande Gunilla Kindstrand och myndighetens direktör Ann Larsson den 11 februari 2014 på delegation av Konstnärsnämndens styrelse. Föredragande tjänsteman har varit utredare Stefan Ahlenius.

För Konstnärsnämnden

Gunilla Kindstrand
styrelseordförande

Ann Larsson
kanslichef/myndighetschef